

СТУДИЈА

Оживувањето на културното наследство во општина
Штип, Р.Македонија и Благоевград, Р.Бугарија преку
грнчарскиот занает

Опис:

Студијата е конципиран со замисла да создаде работна околина за млади кои со помош на обучувачи, еден етнолог со активно познавање на традиционалното грнчарство, односно работење на грнчарско коло и еден академски вајар-керамичар, да оспособат десет млади луѓе од Општината Штип и Благоевград кои ќе создаваат предмети, сувенири инспирирани од македонската традиција, односно од локалното културно наследство на подеачјето на општината.

Поднебјето на Општина Штип и Благоевград избобилува со археолошки наоди, кои сведочат за традиционалните занаети од кои најпознати во минатото биле: грнчарство, кожарството, шарлаганциството (добивање масло од семе од афион и од сусам), абаџиството, мутафчиството, чохаџиството, кумурџилак, самарџиство, папуџиство, слаткарство, ковачкиот занает и грнчарството. Занаетчиите биле организирани во моќни еснафи, кои имале првостепена улога во општествениот живот на градот . Дел од овие занаети и денес постојат или се замрени и треба да се возобноват и стави во служба на граѓаните. Инаку треба да се напомене дека Св. Спиридон заштитникот на штипските занаетџии према традицијата е заштитник на грнчарите, што навестува за корените на овој занает во нашиот крај.

Она што го пружа поднебјето на Штип и Благоевград со својата околина, која уште од праисторискиот период избобилува со археолошки наоди е традицијата поврзана со грнчарскиот занает. Традиција која живеела како дел од секојдневниот живот на луѓето, кои ги употребувале грнчарските изработки како за приготвување на јадења преку тавите, грнџата, така и за пиењето на ладна вода од бардаците и дулињта, треба да се возобнови и стави во служба на граѓаните. Инаку треба да се напомене дека Св. Спиридон заштитникот на штипските занаетџии према традицијата е заштитник на грнчарите, што навестува за корените на овој занает во нашиот крај.

Према досегашните согледувања базирани на непосредни контакти, младите од Општина Штип и Благоевград се заинтересирани за вклучување во ваков тип на обука која ќе им овозможи развој на нивните креативни капацитети, меѓутоа и работни места.

Принципите на одржлив развој се базираат на партнерски однос на граѓанинот со средината во која што живее представена преку локалната самоуправа што се и основен модул на овој проект со кој преку културното наследство се инвестира во иднината на младите.

Искуствата и резултатите од оваа наша работилница ќе ги споделиме со нашите пријатели и партнери од Општина Благоевград преку јавна презентација.

Поднебјето на Општина Штип и Благоевград изобилува со археолошки наоди, кои сведочат за традиционалните занаети од кои најпознати во минатото биле: грнчарство, кожарството, шарлаганциството (добивање масло од семе од афион и од сусам), абаџиството, мутафчиството, чохаџиството, кумурџилак, самарџиство, папуџиство, слаткарство, ковачкиот занает и грнчарството. Занаетчиите биле организирани во моќни еснафи, кои имале првостепена улога во општествениот живот на градот. Дел од овие занаети и денес постојат или се замрени и треба да се возобноват и стави во служба на граѓаните. Инаку треба да се напомене дека Св. Спиридон заштитникот на штипските занаетчии према традицијата е заштитник на грнчарите, што навестува за корените на овој занает во нашиот крај.

Цел:

Во градовите Штип и Благоевград да се направи обид преку најстарото умевање во светски рамки, а тоа е грнчарскиот занает, да се реализира сериозен проект со одржлив развој преку самовработување. Основните цели се едукација на млади луѓе кои преку запознавање со традиционалното грнчарство и дизајн ќе го сочуваат, односно заживеат занаетот притоа овозможувајќи егзистенција за себе и своето семејство. Преку развој на локални мали бизниси, поврзани со месната традиција кои се особено популарни во Југоисточна Европа треба да се гледа иднината на развојот на локаните самоуправи. Целни групи за кои би биле наменети производите кои во иднина ќе ги изработуваат

младите грнчари, покрај месното население се и бројните посетители и туристи, како и учесници кои ќе ги посетуваат општините Штип и Благоевград при организацијата на најразлични манифестации.

Пример

Доказ за успех на ваквиот модел на обука преку народната керамика, односно грнчарството е поранешната Општина Вранештица - Кичевско, односно селото Вранештица каде што грнчарството беше речиси замрено, се додека во 2003 година не се имплементираше проектот за заживување на грнчарството преку фондацијата ФИООМ(Фондација институт отворено општество Македонија) во рамките на програмата Живо наследство, со кој биле обучени млади луѓе кои ќе го продолжат занаетот. Денес таму работат околу триесеттина грнчари додека пред 2003 имало само неколкумина. Едиствено со проекти кои имаат одржливост, можеме да ја сочуваме традицијата и да обезбедиме материјален бенефит односно работни места за идните генерации.

*Развој на модел на
"учење преку правење"
Грнчарство*

ОПИС НА ПРОЕКТОТ

Моделот "учење преку правење" применет на сочувување на грнчарскиот занает во Општина Штип преку практични работилници (workcamp обуки) има за основна цел ревитализација на традиционалниот занает и негова деловна промоција преку непосредна работа на релација обучувач – учесник. Се предвидува обука на десет млади креативи луѓе кои имаат желба да творат во глина, а своите производи (тави, грнчиња, бардациња итн.) односно сувенири инспирирани од македонската традиција - локалното културно наследство на подрачјето на општината, да ги пласираат на пазарот на трудот.

Поднебјето на Општина Штип изобилува со археолошки наоди, кои сведочат за традиционалните занаети од кои најпознати во минатото биле: кожарството, шарлаганциството (добивање масло од семе од афион и од сусам), абаџиството, мутафчиството, чохаџиството, кумурџилак, самарџиство, папуџиство, ковачкиот занает и грнчарството. Занаетчиите биле организирани во моќни еснафи, кои имале првостепена улога во општествениот живот на градот . Овие занаети денес не постојат (освен ковачкиот) односно се замрени и треба да се возобноват и стават во служба на граѓаните. Грнчарството го избравме како најпогоден занает на кој може да се примени моделот учење преку правење поради можноста која ја пружа глината како материјал со кој може лесно практично да се работи, а истотака и долгата традиција на локална изработка на грнчарски предмети за што сведочат како археолошките наоди така и предметите од етнолошката збирка сместена во Музејот на град Штип. Инаку треба да се напомене дека Св. Спиридон заштитникот на штипските занаетчији према традицијата е и заштитник на грнчарите, што укажува за корените на овој занает во нашиот крај. Интересот за примена на моделот кај младите е огромен бидејќи преку ваков тип на практична обука покрај развојот на нивните креативни капацитети, ќе се отворат и работни места.

Искусствата и резултатите од примената на овој модел ќе ги споделиме со нашите пријатели и партнери од Општина Благоевград преку работилници кои ќе се одржат и во нивната општина, каде што со практична работа ќе бидат пренесени искуствата од Македонија

Цел:

Примената на модел "учење преку правење", преку организирање на обука за грнчарство грнчарска работилница кои преку одржлив развој ќе овозможат самовработување. Основните цели се едукација на млади луѓе кои преку запознавање со традиционалните занаети и дизајн ќе да ги сочуваат, односно заживеат занаетчиството притоа овозможувајќи егзистенција за себе и своето семејство. Преку развој на локални мали бизниси, поврзани со месната традиција кои се особено популарни во Југоисточна Европа треба да се гледа иднината на развојот на локаните самоуправи. Целни групи за кои би биле наменети производите кои во иднина ќе ги изработуваат младите занаетчи, покрај месното население се и бројните посетители и туристи кои ја посетуваат општината при организацијата на најразлични настани како: "Макфест", "Пастрмалијада", "Штипско културно лето" итн. како и при посета на туристичките капацитети и природни убавони во нашиот крај. Секако цел е овој модел да биде споделен со бугарската општина Благоевград преку проектот.

Активности/задачи:

За реализација на овој проект потребно е следното:

- млади луѓе од општината на возраст од 16 до 30 години, кои имаат креативност и желба да творат односно да се упатат во тајните на традиционалните занаети
- работилницата ќе трае 4 дена
- дипломиран етнолог со познавање на техниките на изработка на грнчарски предмети, кој преку демонстрација и практична работа со интерактивен пристап на учесниците на обуката ќе им го пренесе своето знаење.

- академски вајар – дизајнер со познавање на техниките на изработка на традиционалните производи
- обезбедување на просторија за реализација на работилницата од 100м²/ стар објект кој ќе се ревитализира и намени за работилници
- Обезбедување на неопходни алати во соработка со обучувачите
- изготвување на програма со распоред на часови
- предвидено е еден час да трае 45 мин. После завршување на предавањата предвидено е секој учесник по слободен избор да изработи садови, традиционални предмети или сувенири во соработка со обучувачите.

Овој модел предвидува вклучување на следните лица:

- дипломиран етнолог
- академски вајар
- млади креативни луѓе

Напомена:

- целата активност ќе биде фото и видео документирана
- ќе биде обезбедена целосна тековна медиумска покриеност на настанот како преку локалните, така и преку националните медиумски куќи

//

Овој модел наречен "учење преку правење" има основна интенција да создаде плодна почва за зближување на младите од Република Македонија и Република Бугарија, односно Општините Штип и Благоевград преку креативни работилници, обуки кои ќе придонесат за заживување на старите занаети меѓутоа и можности преку истите да се

овозможи и самовработување имајќи ги во предвид позитивните законски норми кои овозможуваат субвенционирање на лицата кои се занимаваат со традиционални занаети.

СТУДИЈА

**За туризам преку оживување на културното
наследство во**

Општина Штип и Општина Благоевград

Она што како можност се укажува во глобални рамки е примената на таканаречените *индустрии на културата*, кои преку начинот на дистрибуција на производите (кој е индустриски), а каде производот го дефинираме како културно добро на Општината Штип, Република Македонија и Општина Благоевград, Република Бугарија во една интегрална форма, даваат можност за деловна промоција на културното, а и природното наследство.

Како појаснување би сакал да напоменам дека *Индустрии на културата*, односно културни индустрии означуваат разнообразна група на често меѓусебно испреплетени сектори во стопанството и во своите потесни , пошироки и комплементарни значења ги опфаќаат сите оние бизнис операции и комерцијални активности што се превземаат заради подготвување, создавање, сочувување или заштита на уметничката продукција, за ширење на културата и / или објавување преку медиумите на оние дејности што изработуваат или пласираат производи со таква цел..

Дефинирањето на културното наследство во општината Штип и општината Благоевград, рангирано во категоријата на *заштитено наследство* со оваа студија се става во рамките на проект со програма за одржлив развој кој ќе одговори на прашањето: Што со него? Дали тоа може само да се одржува односно да се издржува? Целта е да се реализира идејата за реализација на програмата *Оживување на културното наследство во Општина Штип и Општина Благоевград*, каде што туризмот представува само еден мал сегмент во однос на можностите кои ги пружаат индустриите на културата.

Наследството на Општина Штип и Општина Благоевград ќе го дефинираме како производ, без намера да го вулгаризираме неговото културно историјско значење, со содржина врз основа на локацијата и целта.

Локација

Од каде е производот, каде се наоѓа? Производот односно градењето на препознатливост на одреден сегмент од културата(природата), мора да биде препознатлив односно единствен - уникатен и со тоа да ја маркира културната историја и имиџот на одредено место.

Цел - поврзана со локацијата, треба да има сопствена културна историја односно да е дефиниран брендovski како производ со прифатлива приказна.

Општината Штип и општината Благоевград имаат направено мапирање, лоцирање на ресурсите од областа на недвижното културно наследство и истото го представуваат следното културно наследство

Во Општина Штип

- БАЛТАЛИЈА

- Стар Бунар (ранохристијанска базилика)

- БРЕСТ

- Плоча (утврдување од античкиот и средновековниот период)

- Шумнати Рид (населба од доцноантички период)

- ВРСАКОВО

- Судичка Река (населба од доцноантичко време)

- ГОРАЧИНО

- Ограѓе (населба од доцноантичко време)

- ГОРНО ТРОГЕРЦИ

- Градиште-Шаренковец (утврдување од доцноантичко време)

- ДОЛАНИ

- Дива Топола (населба од доцноантичко време)
- Кале (Градиште, утврдување од доцноантичко време)
- Локалитетот Ерцелија (во непосредна близина на утврдувањето Кале)
- Кутлевец (населба од Римско време)
- Рамниште (населба од доцноантичко време)
- Керамидница, населба од доцноантичко време.
- Чука, населба од доцноантичко време

- ДОЛНО ТРОГЕРЦИ

- Бела Земја (населба од доцноантичко време)

- ДРАГОЕВО

- Градиште (утврдување од доцноантичко време)
- Ташли Трла (сместена во непосредна близина на Градиште)
- Долги Рид (некропола и населба од преодниот период меѓу Бронзено и Железно време)

- КРИВИ ДОЛ

- Грамади (населба од доцноантичко време)
- Крсто (населба од Римско време)

- ЛЕСКОВИЦА

- Бунар (населба од доцноантичко време)
- Дабјата (населба од доцноантичко време)

- *НОВО СЕЛО (ШТИП)*

- Калимерово (населба од доцноантичко време)

- *ПИПЕРОВО*

- Градише – Чука (утврдување од доцноантичко време)

- *ПУХЧЕ*

- Бавчи (населба од доцноантичко време)

- Кала (Коцоман Кааси) (утврдување од доцноантичко време)

- Рамниште (населба од доцноантичко време)

- *САРЧИЕВО*

- Вучеви Ливади (населба од доцноантичко време)

- *СЕЛЦЕ*

- Јарма (населба од доцноантичко време)

- *СОФИЛАРИ*

- Поле (населба од доцноантичко време)

- *СТАР КАРАОРМАН*

- Горно Поле – Балабаница (некропола и населба од железнодопскиот и класичниот период)

- Крушка, населба од доцноантичко време

- *СУДИК*

- Кула (утврдување од раноантичко време)

Солунски Рид (утврдување од доцноантичко време)

- ТРИ ЧЕШМИ

- ТриЧешми (населба од Римско време)

- ШОПУР

- Пилав Тепе (населба од неолитско и утврдување од хеленистичко и Римско време)

- ШТИП

- Астибо (населба од енеолитско, Римско и средновековно време)

- Кемер (населба и аквадукт од Римско време)

- Центар (рудник од Римско време)

- Исар (тврдина 2 – 6 век)

Во оваа група на значајни споменици на културата се и следните објекти:

- Саат-кулата во Штип потекнува од 17 век,

- Хуса Медин Пашина џамија или Црква Свети Пророк Илија (Црквата била позната како поп Старијева црква, изградена од Константин Дејановиќ во 1381 година)

- Безистенот (порано била затворен пазар, но сега е уметничка галерија)

- Емир Ќучук Султанов мост (се наоѓа на влезот од Штип)

- Црквата "Свети Никола" (изградена 1131/обновена 1867год.)

- Црквата св. Спас (изградена 1369 год.)

- Црквата св. Богородица (се наоѓа во Ново Село изградена 1850 год.)

- Еднокорабната црква св. Архангел Михаил (изградена во прва половина на 14 век)
- Црквата св. Јован Крстител (изградена 1350 год.)
- Црквата св. Пророк Илија (изградена 1381 год.)
- Црква „Благовештение“ (единствена католичка црква)
- Хуса Медин-пашина џамија -

Најзначајни културни институции се:

- НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј (каде се чуваат збирки и фондови од областа на археологијата, етнологијата, историјата и уметноста)
- НУ Библиотека „Гоце Делчев“ (која денес има голем опус на издавачка дејност. Повеќе од 20 години во склоп на Библиотеката функционира и Литературниот клуб Искра)
- Државниот архив (институција од регионален карактер со седиште во Штип каде се депонирани 591 фондови со 5 740 архивски кутии и 5 730 книги)
- Дом на млади (опфаќа културни активности што се интересни за младата популација. Организатор е на Астибо цез фестивал)
- Уметничка галерија Безистен (споменик на културата што датира од втората половина на 16 век кога служел како главна чаршија за продавање на луксузни стоки. Денес е најсоодветен простор за музички концерти и ликовни изложби)

Во Општина Благоевград

- Хераклеја Синтика (антички град - лоциран на 2 км источно од селото Рупите, во подножјето на угаснатиот вулкан Кожув)
- Доцноантичка вила и винарија (село Дренково на 13 км западно од Благоевград)
- Св.Никола (Безимениот град), (доцноантичко утврдување - локалитетот се наоѓа на 4 км југоисточно од Банско во локацијата Св.Никола)
- Никополис ад Неструм (римски град - лоциран на 7 км источно од Гоце Делчев)
- Голио Рид (село Бучино, населба од раниот енеолит и од бронзено време)
- Утврдување, с. Церово (доцноантичко утврдување)
- Чукачето, с. Д' бржава (доцноантичко утврдување)
- Црква, с. Дренково (среден век)
- Циганска Чуклица (с. Дренково, населба од доцното бронзено време)
- Грлешки ниви, с. Дренкво (праисториската населба во месноста грлешки ниви е од крајот на раниот неолит - средината на VI милениум п.н.е.)
- Црква с. Габрово (среден век)
- Свети Илија с. Лешко (утврдување од доцната бронзена епоха)
- Могила, с. Рилци
- Градиште, с. Зелен Дол (утврдување од доцна антика и средниот век)
- Каменска Чука (могила, доцно бронзено време - 1500 -1200 година пред н.е)

Промовирањето на археолошки локалитети и објекти со културна содржина, заштитувњето на истите не треба да завршува со нивна заштита, конзервација, отварање итн. Тие треба да се оази на живо толување на богатата историја низ милениумите, преку привлекување на посетители/туристи, кои понатаму ќе ја раскажуваат приказната за општините Штип и Благоевград што и представува основна цел на оваа студија.

Цел

Општина Штип со оваа студија покажува сериозни амбиции да биде лидер во Регионот па и пошироко од аспект на реализација на проекти со одржлив развој. Во културата и економијата во минатото се губеле огромни средства, а и време, на реализација на содржини без анализи за одржливост на содржините.

Целта поврзана со локацијата односно формирањето на брендovski препознатлив дефиниран производ со оригинална приказна неможе без соодветна едукација на млад и способен кадар. Целни групи се млади луѓе на возраст од 16 – 30 години.

Она што е нужно да се реализира како план за отворен пристап кон примена на индустриите на културата во интерес на развој на Општината Штип и Општината Благоевград е стручно оспособување на професионалци преку програми за обука, особено за работниците кои го наоѓаат својот професионален интерес во секторот на деловната промоција на културата.

Во интерес на веќе наведеното ќе биде извршено оспособување на профили на експерти за :

- содржини и технологии
- приказна (приказната го продава производот - маркетинг)
- дизајн и технологија - профили на експерти за дизајн
- естетска привлечност

- менаџмент и технологија - дистрибуција, дисперзија(ширење) и чување на дигит инф. (технолошко нивно менаџирање и одржување на опремата)
- организација на производните програми
- дистрибуција и технологии на дистрибуција - стручни лица одговорни за ширење на дигиталните информации на производите и услугите (менаџмент - реализација во пракса, организацијски аспект)
- понуда на пазарот на готовите производи и нивна афирмација

Овие категории се поврзани со одредени вештини и знаења како што се вештините за менаџерство и организирање, познавање на културното наследство, информатичкото познавање, позитивни лични ставови, познавање на законите, комуникацијските и јазичните способности.

За таа цел потребно е пред се да се одржат работилници за обука на млади луѓе кои од страна на експерти од областа на менџирањето на културните добра ќе бидат обучени истите да бидат ставени во служба на деловната промоција односно остварување финансијски бенефит.

Потребно е градење на креативни капацитети за одржлив развој, преку создавање на механизми за натпревар на меѓународната арена секако имајќи исклучително позитивен став во однос на квалитетот, особеноста и регионалното обележје на производот.

Европската политика за новите технологии насочена кон деловна промоција на културното и природното наследство, ја реafirмира апсолутната сувереност на креативноста како главна цел на програмската политика во било која област од доменот на културата. Она што треба да се наметне како принцип на корелација е културното наследство во Општина Штип задолжително да влијае врз новите тенденции на интеграција на Република Македонија во европското семејство преку градење на заеднички проекти со соседните општини од Р. Бугарија.

Општина Штип ги има лоцирано заедничките интереси на културен план со соседните општини од Република Бугарија, особено со Општина Благоевград, со основна

цел за рушење на историските недоразбирања, како дел заедничката агенда за развој на локалните самоуправи преку културното наследство кое го споделуваме. Создавање на заеднички проекти од областа на културата со цел на потенцирање на заедничкиот интерес од културен развој преку користење на капацитетите на ЕУ при реализација на проекти со одржлив развој е целта кон која се стремиме.

Меѓународни искуства

Односот помеѓу културниот и економскиот развој и неговото влијание врз пазарите на работна сила се повеќе стануваат предмет на дискусија на европско ниво бидејќи се верува дека секторот на културата е од пресудан значај за идниот развој на Европа.

Со вложувањата во културното наследство од 1981 - 91 во Северна Рајна Вествелија за 161 % е зголемен бројот на работните места.

Решенијата се гледаат во развој на региони преку разни мерки поврзани со културата и индустриите на културата и развивање на можности за вработување во оваа дејност. Во Шпанија, Франција и Обединетото кралство за околу 30 проценти е зголемен бројот на компаниите поврзани со културата, а сето тоа врз основа на "индустриите на содржини" .

Без индустриите на културата (и секако експертите, луѓе оспособени за практична работа) невозможно е да се произведе култура со национална содржина.

Културата односно културното наследство мора да се постави во средиштето на економскиот развој кај нас, (што е поволна околност кај нас во последните неколку години) бидејќи она што представува закана во современиот живот и степенот на глобализацијата, е постепено исчезнување на малите народи и помалку застапените народи и јазици или нивно претопување во рамките на некои поддоминантни културни средини.

Европската унија во своите стратегии за вработување преку резолуции како тие донесени во Есен и Мадрид во 1999, културата и културното наследство го идентификуваа

како еден од новите резервоари за вработување , т.е. сектор што заслужува посебен третман со цел да се зголеми потенцијалот на економскиот развој за создавање на работни места.

Дали може понудата и побарувачката на јавни културни добра да се зголеми , без тие да се заменат со комерцијални културни добра на начин кој позитивно ќе влијае на нивното вработување ?

Можноста можеби треба да се гледа во создавање на мрежа на културни производи преку ситемите за масовна комуникација за да се задоволат потребите на луѓето кои ги имаат од културата и истовремено да се создадат нови работни места

Во Западните земји производството во индустриите на културата представува основен дел од општата понуда на културните производи и услуги и има пресудно влијание во формирањето на вкусот на едно општество, врз естетиката опкружувањето и моделите на стилот на живеење.

Во 1997 година лабуристичката влада во Британија, веднаш по изборот, става акцент врз економското значење на индустриите на културата , термин кој во Британија често се заменува со креативни индустрии.

Креативните индустрии кај нив вклучуваат тринаесет главни сектори:

- маркетинг
- архитектура
- уметност и антиквитети
- занаети
- видео игри
- дизајн на индустријата(инд. Дизајн)
- модно креаторство

- филм
- телевизија, радио
- музика
- сценска уметност
- издавачка дејност
- софтвер

Инаку во креативните индустрии во Обединетото кралство во 1998 година се остварени приходи во износ од 57 милјарди фунти со еден милион на вработени.

Она што можеби треба да се направи е создавање на работни тела за дефинирање на креативните индустрии со цел да се анализираат потребите на индустриите на културата во однос на владините стратегии и да се откриваат патиштата за зголемување на нивното влијание врз економијата. Меѓутоа иднината на индустриите на културата и нивната примена кај нас, не може да се одвои од она што ни предстои, а тоа е промовирањето на витални, здрави, едукативно привлечни и живи културни целини, заштитени предели - крајна одредница на идните генерации и постители.

Оваа студија представува теоријска основа врз основа на која ќе бидат разработени и оперативно, практично реализирани проектите за деловна промоција на културното наследство во Општина Штип и Општина Благоевград. Користењето на индустриите на културата и нејзините потенцијали во пракса на меѓународен план се мошне успешни, за што сведочат и наведените податоци па затоа се решивме овој модел да го примениме при реализација на нашата програма за одржлив развој преку деловна промоција на културното наследство во регионот, а се во интерес на вработување на целните групи на возраст од 16 – 30 години.

*Развој на модел на
"учење преку правење"
Туризам*

ОПИС НА ПРОЕКТОТ

Проектот развој на модел " учење преку правење" претставува платформа за развој и промоција на традиционалните вредности преку балаканска меѓународна соработка на младите од регионот односно на општините Штип и Благоевград од Република Македонија и Република Бугарија користејќи ги можностите што ги пружа туризмот. Тоа подразбира вклучување на културните и природните карактеристики на општините, како визија за прогрес на локалните зедници. Интенцијата е создавање на трајни врски со вклучување на локалните поулации од двете општини преку намалување на невработеноста со развој на туризмот. Проектот се состои од практични работилници (workcamp обуки) со кои за основна цел имаат ревитализација на стари објекти, традиционални занаети, домашни ракотворби (умеења) и деловна промоција на природното и културното наследство.

Овој модел е конципиран со замисла да создаде работна околина за млади кои со помош на обучувачи (познавачи на традиционалните занаети и експерти за развој на регионален туризам), на практичен начин, со работа на лице место, ќе се оспособат младите луѓе од Општината Штип да изработуваат предмети, домашни изработки и сувенири инспирирани од македонската традиција, и да бидат туристички водичи кои ќе ги водат посетителите низ најзначајните, репрезентативи објекти - локалитети од подрачјето на општината.

Поднебјето на Општина Штип изобилува со археолошки наоди, кои сведочат за корените на традиционалните занаети кои имале првостепена улога во општествениот живот на градот . Дел од овие занаети и денес постојат или се замрени и со овој модеј ќе се возобноват и ставаат во служба на туристичката понуда на општината.

Према досегашните согледувања базирани на непосредни контакти, младите од Општина Штип се заинтересирани за вклучување во ваков тип на практична обука која ќе им овозможи развој на нивните креативни капацитети, меѓутоа и работни места.

Принципите на одржлив развој се базираат на партнерски однос на граѓанинот со средината во која што живее представена преку локалната самоуправа што се и основен модул на овој проект со кој преку културното и природното наследство се инвестира во иднината на младите.

Искуствата и резултатите од оваа наша работилница ќе ги споделиме преку заедничка соработка со нашите пријатели и партнери од Општина Благоевград преку работилници кои ќе се одржат и во нивната општина, каде што со моделот "учење преку правење" ќе бидат пренесени искуствата од Македонија.

Цел:

Досега во Општина Штип не се направени обиди преку културното и природното наследство да се реализира сериозен проект, користејќи го моделот "учење преку правење", со работилници кои преку одржлив развој ќе овозможат самовработување преку туристичка понуда. Основните цели се едукација на млади луѓе кои преку обуки за деловна афирмација на културните и природните особености на Општина Штип ќе овозможат егзистенција за себе и своето семејство. Преку развој на локални мали бизниси, поврзани со месната традиција кои се особено популарни во Југоисточна Европа треба да се гледа иднината на развојот на локалните самоуправи.

Целни групи за кои би биле наменети производите кои во иднина ќе ги изработуваат младите занаетчии, се бројните посетители кои ја посетуваат општината при организацијата на најразлични настани како: "Макфест", "Пастрмалијада", "Штипско културно лето" итн. Обучените водичи преку отпечатена пригодна програма (представена содржински и на веб сајтот на Општината напишана на англиски и македонски јазик) ќе им го презентираат на туристите културното наследство и природните убавини од нашиот крај. Целта е и соработка со туристичките организации од Македонија со кои општината преку туристичката комора на Македонија има оствариено контакти. Секако намерата е овој модел да биде споделен со бугарската општина Благоевград преку нивната туристичка понуда во рамките програмата за меѓугранична соработка меѓу Македонија и Бугарија, и со тоа да оформи една целина.

Активности/задачи:

За реализација на овој проект потребно е следното:

- млади луѓе од општината на возраст од 16 до 30 години, кои имаат креативност и желба да творат односно да се упатат во тајните на традиционалните занаети. Дел од нив преку практична обука ќе се оспособат да бидат туристички водичи
- работилниците за практична обука за туризам и изработка на сувенири ќе траат по 4 дена
- вклучување на стари занаетчији кои ќе сакаат на младите генерации да им го пренесат своето знаење
- експерт за обука на туристички водичи кој преку практична обука на учесниците ќе им ја пренесе методологијата на запознавање на туристите со туристичката понуда на општината
- дипломиран етнолог со познавање на техниките на традиционална изработка на предмети,
- академски вајар – дизајнер со познавање на техниките на изработка на традиционалните производи
- архелог/ историчар на уметност кој ќе ги дефинира локалитетите интересни за посетителите
- обезбедување на просторија за реализација на работилниците од 100м²/ стар објект (објекти) кои ќе се ревитализираат и наменат за работилници
- Обезбедување на неопходни алати во соработка со старите мајстори (вклучувајќи и етнологи и дизајнери)
- изготвување на програма со распоред на часови
- изработка на веб сајт и отпечатена програма

- предвидено е еден час да трае 45 мин.
- после завршување на предавањата предвидено е секој учесник по слободен избор да изработи садови, традиционални предмети или сувенири во соработка со обучувачите.
- предавањата за туристички водичи ќе се реализираат на локалитетите

Овој модел предвидува вклучување на следните лица:

- стар мајстор занаетчија
- археолог/историчар на уметност
- дипломиран етнолог
- академски вајар
- дизајнер (за веб сајтот и програмата)
- експерт за туризам
- млади креативни луѓе

Напомена:

- целата активност ќе биде фото и видео документирана
- предвидена е целосна тековна медиумска покриеност на настанот како преку локалните, така и преку националните медумски куќи

Моделот учење "преку правење" ќе биде представен во рамките на работна посета на градот Благоевград каде што ќе биде презентирани туристичката понуда на општината со основна цел изработка на заедничка програма со Општина Благоевград за регионален развој на туризмот.

